

ANTUN ŠOLJAN

Egy nő egyedül a tenger partjánál

Megparancsolta a fűgéknek, hogy távozzanak,
s a fűgék alázatosan meghajoltak,
még egyszer meghajoltak és elsétáltak,
mint a nők az elvégzett munka után.
A fűgék lassan felcaplattak a dombra,
Mint a lépcsőkön felmenő női aktok.

És a tenger kárörvendően elnevette magát,
rám kacsintott halszemével,
kiúszott, kitárta a kezét
a száraz homokon, megérintette a térdem.

Felkiáltottam az iszonyattól, közben figyeltem,
egyre közelebb mélyesztí ujjait a homokba,
csücsöríti a nedves ajkát.

A két öreg

Az emberek céltalanul növekednek előtted
az egyre félelmetesebben emelkedő oszlopokon,
a gyermek-lufiként püffedő szobában,
a minden ebéddel egyre nagyobb asztal körül.

Az emberek úgy sarjadnak, mint az egzotikus pálmák,
amelyek nem tartoznak a tengerről alkotott képedbe.
A szalagok alatt rendezett képeslapjaidon
szélesebbek lesznek ölelésed törzsei.

Megvénülsz, ezért ne beszélj a magas,
hangos legényeknek, a megváltozott gyerekeknek,
hogy az apjuk csókolt meg először,
a két tánc között pedig a füledbe sutogott.

Nevetséges lesz elképzelniük, hogyan csókolózik
két kicsi, öreg és esetlen ember.

Mare tenebraum

Ott, mindenek fölött, egy másik tenger hullámzik,
A tenger fölött csillagok, zodiákus, egészen új,
az ég gyöngyöző bora, mit soha meg nem unsz,
a cigi s a kávé illata a hajnal ezüstjében látszik.

Ők ott vannak. A tengerben meg pucér nők lubickolnak,
milyen teltek, formásak, sima bőrűek, uram!
Ugyan, mit is mondjak Önnek: semmik a szirének, ha szólnak,
köztük a habból született Vénusz is csak egy korhadt csónak.

Nem számít nekik titulus, érem és talár,
inkább ünnepi fánk, karácsonyi tőkehal, kaviár!
Boruk kétszeresen bearanyozódik a nyugvó Nap fényében.

Ők ott vannak. Ki az a balga, aki visszatér, ha itt az éden?
Az esti szélcsendben, egy magánház teraszán, még ébren,
De fáradtan lebegnek a kihunyó fényben.

Kompenzáció

Sok mesterkélt hang között fülelünk,
ahogyan a pillangó érinti a fülkagylót és elrebben,
tükrök előtt beállított arcok tömegében, keresünk,

szomjasan rázunk kezét az emberekkel, szemükbe nézve,
ám ezt sem – sok minden máshoz hasonlóan –
találhatjuk meg úgy, amilyenek vagyunk,

csupán az nyújt némi kompenzációs kielégülést,
hogy találékony és ügyes zöldfülűekhez
illően minden tőlünk telhetőt megtettünk.

Kődobáló

I.

Mezítláb a folyó partjára futok,
a folyóparton ezer gém vesztegel,
kifutok és megállok és lábujjhegyre pipiskedek,
hogy fel- és letekintsek a parton,
noha már előtte százszor,

noha már százszor szemlélődtem,
noha semmi sem változott,
amióta hosszúkás köveket hajigálok
finom és ügyes, hosszúkás kézzel,
az egyforma kövekkel teleszórt parton,
feketék és lekerékítettek, gémeik gyilkolására készek.

A felhőkből ítélve, úgy tűnik, megérkezett az ősz.

S örökké ilyen reggelek,
az örökké egyforma parti kövek előtt,
noha ügyes vagyok és tudok lendíteni,
noha már előtte százszor,
noha már százszor lendítettem,
állok és tétovázok, állok, nem dobok,
noha ősz van és a gémeik eltávoznak,

állok, nem hajítok, mert el kell találni,
nem hajítok, mert talán elvétem
az egyedüli igazi gyilkoló követ
a sok fekete, egyforma között,
nem hajítok, mert talán el sem találom
azt, s a gémet se, amelyet el kéne,
az egyedüli gémet, amely az enyém,

noha százszor megígértem,
hogy nem fogom betartani

ama bizonyos, kitalált törvényeket.

II.

S így én, a legkiválóbb kődobáló,
a legügyesebb mester, tudom a munkám,
egy hullahegyet kéne építenem
a döglött és nedves, hosszúkás gémeből,
felvenni a gémtollas kabátot,
legyen hosszú gémszárnyam
az ajtó fölötti fából készült falon,

és így én, a bajnok kődobáló,
minden alkalommal lehajolok, megragadok egy követ,
a parti kövek közül valamelyiket,
és erőt gyűjtve, a legfinomabb lendülettel,
a legszebb trükkel elhajítom akárhová,
elhajítom akárhová az őszi égboltba,
a színtelen, vásznas, őszi égbe,
lyukakat szaggatva, amelyeken keresztül az angyalok

utcanótákat füttyörésznek nekem.

III.

Akármelyik követ. Hajítsd el. S ne gondolj arra,
hogy amikor a kő elhagyja a kezét,
bolondulni indul az életével. Hogy az erő
többé nem a tiéd:

hogy így távozol innen a kövekkel.
Kéz a vállon, a mellkason, s így
talán már ott sem vagy a folyó partján,

ahol a lógó kezű, görnyedt ember
néha elgondolkodva felkap egy követ,
sima és hosszúkás fekete követ,
megméri a tenyerével és sokáig nézi,
majd reszketve, óvatosan a folyóba
veti, félig felemelkedik,

Orfikus napi teendők

fel- és letekint a parton,
esetleg látta-e valaki,
noha semmi sem változott,
noha már régóta nincs senki.

Mert én már régóta elrepültem a kövekkel,
minden más valószínűleg csak egy módszer,

természetesen az öregedéshez.

Orcsik Roland fordításai

Antun Šoljan (1932–1993), költő, próza- és drámaíró, esszéista és fordító. A zágrábi bölcsészkaron fejezte be tanulmányait anglistika és germanisztika szakokon. Szabadúszó íróként élte le életét. A *Međutim*, a *Krugovi* és a *Književnik* című folyóiratok szerkesztője volt. A horvát PEN-klub elnöke 1971–1973-ig. Több antológia szerkesztője. Angolból, németből és oroszról fordított szépirodalmi szövegeket. Műveit több nyelven jelentek meg, köztük magyarul is. Az ötvenes években indult *Krugovi*-s nemzedék egyik reprezentáns tagjaként hatással volt az újvidéki *Új Symposion* első (és a későbbi) generációjára, pl. Brasnyó Istvánra, Domonkos Istvánra, Végel Lászlóra és Tolnai Ottóra. Magyarul: *Árulók* (Budapest, 1967), *Rövid kirándulás* (Újvidék, 1969), *Kikötő* (Budapest, 1989) A mostani összeállítás a horvát nyelvű antológiákban közölt verseiből nyújt ízelítőt. (A ford.)